

богослужбених книг, Святе Письмо було перекладене П. Кулішем на українську мову аж у 1872 р.). По-третє, вмiле оперування старослов'янською лексикою показує освiченiсть автора, рiвень його грамотностi.

Мовний образ Богородици мiстить сему «страждання». Дослiдження Шевченкових творiв репрезентує частотнiсть метафоричних конструкцiй, складниками яких є дiєслова *плакати, ридати, страждати, гинути: І в путь Марiя нашвидку збиралась. Та тяжко плакала, ридала* («Марiя»). Названi образнi засоби мови у тексті часто видiленi логiчним наголосом i виступають смисловим центром фрази, а то й цiлого вiрша. Такий пiдхiд iмплицитно ословлює всеохопну любов Марiї – вона не знала спокою нi фiзичного (постiйно перебувала в дорозi), нi морального (хвилювалася за Сина), проте в образi Святого Iвана взяла всiх людей (котрi стали причиною страждань її Дитини) пiд опiку i дотепер щодня молиться i заступається за них.

Констатуємо, що Тарас Шевченко часто працював у жанрi вiршованої молитви. Цiкаво, що вiршi такого типу ряснiли бiблiйними епiтетами, сталими конфесiйними виразами: *Святая сило всiх святих – Пренепорочная, Благая!* («Марiя»). Водночас нестягненi форми прикметникiв та рiзноманiтнi повтори возвеличеної релiгiйної лексики надають художньому твору особливого високого звучання i змiсту, увиразнюють потребу, силу та важливiсть молитви рiдною мовою.

Отже, поняття «Божа Мати» у мовосвiтi Тараса Шевченка наповнене традицiйним для концептуальної картини свiту українства змiстом: i як жiнка, яка народила Спасителя-Исуса, i як матiр усiх скривджених i пригноблених (особливо сирiт i вдiв), i як небесна заступниця усiх людей. Водночас у процесi ословлення Богородици автор використовує мовнi одиницi з семами «страждання», «любов», «милосердя», «прощення». Перспективою нашого дослiдження стане поняття «Україна» як складова образу матерi в поетичнiй мовi Тараса Шевченка.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Вiчний як народ : сторiнки до бiографiї Т. Г. Шевченка : навч.посiбник / авт.-упоряд. : О. І. Руденко, Н. Б. Петренко. – К. : Либiдь, 1998. – 272 с.
2. Єрмоленко С. Я. Нариси з української словесностi : стилiстика та культура мови / Єрмоленко С. Я. – К. : Довiра, 1999. – 431 с.
3. Кульчицький О. Свiтовiдчуття українця / О. Кульчицький // Українська душа. – К. : Думка, 1992. – С. 48-66.
4. Мойсiєнко А. К. Слово в аперцепцiйнiй системi поетичного тексту. Декодування Шевченкового вiрша : [монографiя] / Мойсiєнко А. К. – К. : Сталь, 2006. – 304 с.
5. Росовецький С. Бiблiйнi мотиви у творчостi Шевченка / С. Росовецький // Темi i мотиви поезiї Тараса Шевченка / Ю. Барабаш, І. Дзюба, В. Пахаренко, О. Боронь та iн. – К. : Наук. думка, 2008. – С. 344-372.
6. Шевченко Т. Г. Кобзар. Повна iлюстрована збiрка / передм. І. Дзюби / Т. Г. Шевченко. – Харкiв : Книжковий клуб «Клуб Сiмейного Дозвiлля», 2011. – 720 с.

Юзва Х.

Науковий керiвник – Сеньовська Н. Л.

РЕЛІГІЙНЕ ВИХОВАННЯ СУЧАСНИХ ПІДЛІТКІВ НА ПРИКЛАДІ МОЛОДІЖНОГО ТАБОРУ «ОАЗИС»

Релiгiйне виховання – важлива складова духовного розвитку дитини. Сьогодні йому надають занадто мало уваги, вважаючи, цим повиннi займатися батьки дитини. «Сьогодні, як нiколи, актуальним є донесення та впровадження у практику виховання в родинах принципiв християнської моралi» [1, с. 113].

Що стосується релiгiйного виховання у школах, то можна смiливо сказати: воно «кульгає». Єдиний спосiб так чи iнакше навчити дитину азiв катехизацiї – стимулювати вiдвiдування урокiв християнської етики, але не у всiх школах на цей предмет видiляється потрібна кiлькiсть годин. Тож уся вiдповiдальнiсть лягає на плечi батькiв та церкви. «Основнi орієнтири цього процесу – формування духовних цiнностей i моральних переконань, визначення життєвих прiоритетiв, пошук власних шляхiв успiху, розумiння важливостi постiйного вдосконалення своїх знань i вмiнь та головне – слугування українській землi i людям у форматi застосування християнських принципiв» [1, с. 114].

Мета статті – аналіз тих аспектів релігійного виховання сучасних підлітків, які забезпечуються релігійними організаціями, зокрема, у молодіжному таборі «Оазис».

«Передусім слід відзначити, що вся робота з питань релігійного виховання проводиться спільно з церквою, представниками Марійських дружин, громадськими організаціями, товариствами, державними установами, релігійними громадами, відділами освіти, відділами охорони здоров'я, молоді та спорту, а також із працівниками редакцій місцевих газет та радіо» [3, с. 130]. Поширеною помилкою є переконання багатьох батьків, що мала дитина ще не здатна сприйняти та зрозуміти біблійні істини. Насправді церковні організації готові працювати із різними віковими групами неповнолітніх. «Вихованця треба вчити набувати вищих морально-духовних цінностей у процесі свого життя, тоді його слова і діла стануть справжнім мірилом цієї особистості» [2, с. 7]. Найменших готують до Першого Святого Причастя, вивчають з ними основи катехизації. Для старших дітей є Марійські дружини та дитячі спільноти. Незважаючи на це, для великої кількості дітей повноцінне релігійне виховання починається саме у підлітковому віці: влаштовуються щосезонні табори, щороку організуються фестивалі.

Найбільш відомими спільнотами для підлітків є «Обнова» та «Українська молодь – Христові». Вони допомагають не лише розвиватися духовно, а й знаходити нових друзів, займатися творчістю та розвивати в собі лідерські якості. Окрім цікавих конференцій, як про духовне так і про життєве, на спільнотах організують вечірки чи молитовні вечори.

Фестивалі допомагають згуртувати підлітків та, крім цього, донести духовність і до інших людей. В місті Чортків щороку проводиться християнський фестиваль «Твоє майбутнє». Там підлітки та молоді люди демонструють те, над чим працювали останній рік. Флешмоби, яких вони навчилися на таборах, пантоміми та сценки. Також кілька разів виступав гурт «Кана».

Християнські табори тепер є в кожному місті, де є спільнота. Це може бути табір на вихідні («Веселі канікули з Богом») чи щось масштабніше (від 10 днів). Останні кілька років проводиться з'їзд християнської молоді Тернопільщини. Поки що найбільш «людним» за кількістю молоді, яка приїхала, був 2014 рік. Більше, ніж півтисячі підлітків приймали участь у з'їзді. Захід проводився протягом 2-х днів. У програмі були цікаві конференції, малі групки, ігри, флешмоби, пантоміми та, звичайно, вечірка.

Якщо говорити про повноцінні табори на 10 днів, то їх є багато. Деякі проводяться по парафіях. Але є і табори, які об'єднують різні парафії. Один з таких – «OASIS». Неважливо, православний ти, римо-католик чи греко-католик. Якщо ти хочеш проводити більше часу з Богом – тобі на OASIS. Цей табір заснував брат Петро Куркевич у 1996 році. Вперше табір був проведений у цьому ж році в місті Красилів, що на Хмельниччині. На Тернопільщині – у 2008 році в місті Чортків. Тепер OASIS розширився: табори проводяться як в Україні (найбільше - Красилів, Закарпаття, Чортків), так і закордоном – у Білорусії, Латвії та Литві. Кожних 3 роки відбувається GLOBAL OASIS, куди приїжджають підлітки навіть з інших країн. Вік учасників: 13-18 років. Відповідальною за табори OASIS в Україні є сестра Евеліна. Табори відбуваються щосезонно. Насичена цікава програма захоплює з головою. Там є все: від змістовних та пізнавальних конференцій до вечірок. Діти мають можливість не просто відпочити, а й зрозуміти, що таке справжня спільнота, як це – жити разом з іншими, шанувати один одного, вміти поважати думку інших, часто навіть жертвуючи своїми інтересами і амбіціями.

Прикладом табору для підлітків-християн є OASIS. Діти можуть не просто гарно провести час, але й краще зрозуміти себе і стати на крок ближчими до Бога. Релігійне виховання здійснюється шляхом участі таборовиків в різноманітних іграх («Твістер», «Монополія», «Фруктова корзина») цікавих обговорень на духовні та світські теми, вивчення духовних та національних пісень. Відпочинок поєднується з духовністю не випадково, адже, пропагується в OASIS тільки духовно здорова і сильна людина здатна на творення великих і шляхетних діянь.

Таким чином, мета християнського виховання не змінюється залежно від політичних або філософських віянь, а ґрунтується на Божественному одкровенні. Тому у релігійному вихованні підлітків церковні організації керуються не модою, не вимогами держави, а словом Божим. Століття проходять, суспільні умови змінюються, а природа людської душі залишається тією ж.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Антоненко М. Християнські принципи виховання: азбука використання / М. Антоненко // Психологія і суспільство. – 2012. – № 3. – С. 113-118.
2. Бех І. Д. Духовний розвиток особистості: поступ у незвідане / І. Д. Бех // Педагогіка і психологія України. – 2007. – № 1. – С. 5-27.
3. Грицик М. Християнське виховання / М. Грицик // Позакласний час. – 2013. – № 9/10. – С. 130-131.

Кадиляк Л.

Науковий керівник – Сеньовська Н. Л.

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ УЧНІВ ЗАСОБАМИ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Процес становлення та розвитку Української держави неможливий без духовного відродження та пробудження національної свідомості кожного українця. Сучасна молодь закладає підвалини народної ідеології майбутнього, усвідомлюючи себе частиною нації, співставляючи свою діяльність з інтересами суспільства. Тому громадянський і національний патріотизм є одним із найголовніших завдань виховної роботи української загальноосвітньої школи сьогодні.

Формування патріотизму відбувається у дитячі (переважно шкільні) роки. Тому становлення справжнього патріота України, майбутнього будівника нашої держави здійснюється через систему знань. Відповідно, неабияке значення має зміст дисциплін, які вивчаються у навчальному закладі. Особливе місце у закладенні фундаменту національно настроєної свідомості відіграють гуманітарні дисципліни. Шкільні предмети математичного чи природничого циклу не є національно спрямованими. Проте українська мова, література чи історія України розкривають особливості етносу, фольклору, природи, екології рідного краю.

Мета статті – аналіз сучасного патріотичного виховання українських дітей засобами гуманітарних дисциплін.

Як зазначає Ю. Бондаренко, «Національне виховання – це формування в учнів продуктивних для національного розвитку України суспільно-політичних, духовно-культурних та морально-психологічних орієнтирів, поєднане з процесом включення школярів у систему ідентифікаційних зв'язків зі своїм народом» [1, с.22]. На думку М. Вишняка [2], патріотизм в учнів треба формувати системно та поетапно. Можна чітко виокремити три етапи становлення свідомого громадянина своєї держави:

1) дошкільне виховання та початкова освіта, в процесі яких закладаються основні моральні та світоглядні цінності;

2) шкільна освіта, коли формуються особистісні моральні та духовні цінності, формуються знання, уміння для самостійного життя;

3) вища освіта, коли обирається громадянська позиція і вдосконалюються набуті знання, уміння й навички.

В. Довбищенко та О. Ковальчук вважають, що національне виховання у молодших класах повинне здійснюватися засобами українознавства, яке «має бути не просто складовою частиною кожної дисципліни, а стрижнем усієї навчальної та виховної роботи в школі» [3, с.85].

На думку науковців, повинні входити:

— мистецтво слова (тобто український фольклор, українська література);

— музика і співи (українські народні пісні);

— образотворче мистецтво (українське народне малярство);

— художня праця (українські народні ремесла, вишивка, тощо);

— українські народні танці, театралізовані «дійства» [3, с.85]

Такий предмет варто запровадити у початковій школі, коли розвиток дитини повинен здійснюватись засобами народного мистецтва, різними видами усної народної творчості. У середніх класах особливе місце посідають такі гуманітарні дисципліни, як історія України, українська мова та література.

М. Вишняк виділяє основні виховні цілі вивчення української мови: «формування морально-етичних навичок поведінки, розвиток почуття любові до рідної землі, поваги до українського народу, цікавості до його мови, культури, літератури, звичаїв, традицій» [2, с.26].